

Het nut van vriendjespolitiek

van Dalen, H.P.

Published in:

Economisch Statistische Berichten: Algemeen Weekblad voor Handel, Nijverheid, Financiën en Verkeer

Publication date:

1996

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Dalen, H. P. (1996). Het nut van vriendjespolitiek. *Economisch Statistische Berichten: Algemeen Weekblad voor Handel, Nijverheid, Financiën en Verkeer*, 81(4072), 749-749.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Het nut van vriendjespolitiek

Paul Krugman opent nog steeds brieven van redacteurs met trillende hand. Zijn baanbrekende artikel over 'Target zones and exchange rate dynamics' werd zelfs na twee lovende rapporten door Robert Lucas als redacteur van de *Journal of Political Economy* afgewezen omdat het voor de JPE-lezers van "insufficient general interest" was. En ook Keynes kende zijn vele bevooroordeelde momenten. Een artikel van Kalecki werd naar een referent verstuurd tezamen met een brief van Keynes: "I am inclined to return to the opinion that the article is pretentious, misleading, inconclusive and perhaps wrong"¹ Subtiele hints waren aan Keynes niet besteed.

Dit soort harde woorden roept de vraag op of redacteurs zich niet al te veel laten leiden door hun vooroordelen en persoonlijke gevoelens voor collega's. Een veel gehoorde klacht onder wetenschappers is dat vriendjespolitiek een belangrijke rol speelt in het publicatiespel. Voor een aantal economen was dit een aanleiding om het probleem nader te bestuderen. Het belang van dit probleem ligt voor de hand: benedenmaatse artikelen vinden hun weg in de kolommen van tijdschriften dankzij vriendjespolitiek en verdringen de betere artikelen. De centrale vraag in de studies op dit terrein luidt dan ook: gebruiken redacteurs hun macht om benedenmaatse artikelen van 'vrienden' te publiceren?

Recent onderzoek van Laband en Piette bracht aan het licht dat redacteurs niet zozeer vriendjespolitiek bedrijven maar veeleer hun netwerk aanwenden om de kwaliteit van het tijdschrift te bevorderen². Citatie-analyse wijst uit dat vriendjes van de redactie over het algemeen invloedrijkere artikelen publiceren dan economen die geen banden met de redactie hebben. Het relatienetwerk van redacteurs vervult derhalve een nuttige functie en verbetert in feite de werking van de markt voor wetenschappelijke kennis.

In een concurrerende studie stelden Smart en Waldfogel nogmaals de vraag of redacteurs zich bezondigen aan vriendjespolitiek³. Zij beweren namelijk dat het onderzoek van Laband en Piette niet zoveel zinnigs vertelt over de vriendjespolitiek van redacteurs omdat zij geen ex ante kwaliteitsmaatstaf van artikelen gebruiken. Het blijkt namelijk dat redacteurs door middel van de plaatsingsvolgorde en de lengte van artikelen in een tijdschriftnummer de kwaliteit van artikelen aardig in kunnen schatten. Openingsartikelen zijn meestal de 'kaskrakers' en de artikelen die aan het einde van een tijdschrift worden geplaatst zijn de 'opvullertjes' die helaas niet veel citaten vergaren. Vriendjespolitiek zou men pas kunnen vaststellen wanneer de verwachte kwaliteit van het werk van de 'vriendjes' niet overeenkomt met de gerealiseerde kwaliteit. Wanneer de relaties in een citatie-analyse nu hoger c.q. lager scoren dan verwacht is vriendjespolitiek een nuttig respectievelijk verwerpelijk instrument. De belangrijkste conclusie van het onderzoek luidt dat er over het algemeen geen sprake is van vriendjespolitiek in de

negatieve zin van het begrip. Er is eerder sprake van het tegendeel. De redacteurs van de *Journal of Political Economy* en de *Journal of Financial Economics* gebruiken weliswaar hun relatienetwerk binnen de universiteit van Chicago, resp. Rochester maar zij eisen wel een hogere kwaliteit van de bevriende stafleden. Dit resultaat komt derhalve overeen met dat van Laband en Piette. Voorts blijkt dat de redacteurs van top-tijdschriften systematisch economen bevoordelen die niet aan een top-instituut zijn verbonden. Zij krijgen een plaats in het tijdschrift toegewezen die niet in overeenstemming is met de verwachte kwaliteit van de inzending.

De belangrijkste vraag laten Smart en Waldfogel evenwel liggen: waarom zouden redacteurs in hemelsnaam de mindere goden voortrekken en benedenmaatse artikelen plaatsen? Dit gedrag is duidelijk in strijd met de doelstelling van een wetenschappelijk tijdschrift. Redacteurs zijn op zoek naar kwaliteit wat onder economen wordt vertaald in baanbrekende ideeën, verrassende uitkomsten en prikkelende opinies. Daarvoor lees je een blad en niet om in slaap gewiegd te worden met de zoveelste geschatte geldvraagfunctie.

De oplossing van de anomalie van Smart en Waldfogel kan men terugvinden in één van hun resultaten die zij – bewust of onbewust – vergeten te vermelden: de (ex ante) kwaliteitsinschatting van redacteurs is verre van perfect. Invloedrijke artikelen vormen een schaars goed en bij de plaatsing van de meeste artikelen zullen redacteurs hun twijfels over de kwaliteit hebben en denken "Vooruit met de geit, je leeft maar één keer!". Redactiewerk blijft gokwerk en in dat opzicht lijken redacteurs op beurshandelaren, met dit verschil dat zij in feite de enige beurshandelaren zijn die gebruik mogen maken van hun voorkennis. De beurs van wetenschappelijke ideeën lijkt gediend bij een dergelijke handelwijze omdat de diffusie van kennis op deze wijze zo snel mogelijk plaats vindt zodat anderen er weer op voort kunnen borduren. Dat redacties er soms naast zitten door economen buiten het gebruikelijke kringetje van top-instituten een kans te geven is slechts een reflectie van de risico's van de ondernemende redacteur. Baanbrekende ideeën komen sporadisch voor en zij verschijnen niet per se in de toptijdschriften. De 'high risk' onbekende economen verdienen daarom een plaats in de beleggingsportefeuille van redacties naast de 'low risk' gesettelde top-economen.

Harry van Dalen*

1. In: G.B. Shepherd, *Rejected! Leading economists ponder the publication process*, Thomas Horton, Sun Lakes, 1995.
2. D.N. Laband en M.J. Piette, Favoritism versus search for good papers: empirical evidence regarding the behavior of journal editors, *Journal of Political Economy*, 1994, blz. 194-203.
3. S. Smart en J. Waldfogel, A citation-based test for discrimination at economics and finance journals, *NBER working paper*, nr. 5460, Cambridge, Mass., 1996.

* De auteur is een goede vriend van de redactie